

stížnosti k zemskému finančnímu ředitelství i k ministerstvu financí a vyrozuměla žalovanou, jakým způsobem může si vymoci náhradu celní difference zpět, učinila vše, co jako řádný speditér za daných poměrů učiniti mohla. Bylo pak jen věci žalované, aby se podle toho zařídila a tak k náhradě celní difference přišla. Neučinila-li tak, šlo to na její vrub, a nemůže následky své nečinnosti přesunouti na žalobkyni. Tvrdí-li žalovaná, že žalující firma a s ní i nižší soudy vyložily si § 14 čl. X. odstavec pátý celních předpisů mylně, není v právu, neboť soudy neměly, proč by tento předpis vykládaly, a žalující firma, ač s výkladem celního úřadu nesouhlasila, neměla možnosti, aby se svým názorem pronikla, chtěla-li vůbec odbavení zásilky docílit. Vykládal jen celní úřad a podle jeho výkladu musila se žalobkyně zaříditi. Zdali výklad ten byl správným či nesprávným, jest v tomto sporu lhostejno. Tvrdí-li žalovaná dále, že měla býti proclena žiravá soda, balená v plechových bubnech, a nikoli plechové bubny plněné žiravým natronem, a vytýká-li odvolacímu soudu rozpor se spisy, ze kterých prý jest zjevno, že vycleny byly bubny, t. j. obal a nikoliv obsah, jest to jen hra se slovy, neboť žalující firmě právě tak jako celnímu úřadu byla podstata věci velmi dobře známa, že totiž zásilka záležela v žiravé sodě jako zboží, obsaženém v plechových bubnech jako obalu, a záleželo jen na celním úřadu, jak tyto skutečnosti posoudí a které položce při vyclení zásilku podřídí. K čís. 2.: Ani druhá výtká, kterou žalovaná žalující firmě činí, že si totiž nevyžádala telegraficky dalších instrukcí, není odůvodněna. Jak již svrchu bylo podotčeno, nebyl žalobkyni způsob deklarace a postup při vyclení předepsán a neuchýlila se tedy podstatně od daného příkazu, jak míní dovolatelka. Šlo o věc nutkavou a právem namítá žalobkyně, že by jí byl s druhé strany mohl býti vytýkán průtah v expedici. Na způsobu vyclení nebyl by ničeho změnil ani odchýlný názor žalované, kterému by se byl celní úřad nepodřídil, jak nižší soudy podle seznání svědka, celního revidenta Leopolda M-a zjistily. Že by se byla žalovaná odhodlala, nutkavou zásilku dirigovati přes jiný celní úřad a nésti zvýšené náklady na stojném a dopravném, to žalobkyně předpokládati nemohla, ani kdyby byla věděla, že jiné celní úřady žiravou sodu v plechových bubnech vyclívají podle položky 597 a) 1. Volila-li za tohoto stavu věci žalobkyně východisko, jaké zvolila, bylo to východisko nejednodušší a nelze v tom shledati žádnou neopatrnost.

Čís. 3429.

Smlouva o inserci jest smlouvou svého druhu, podobající se nejvíce smlouvě o dílo. Objednána-li inserce po určitou dobu, nemůže ji objednatel předčasně jednostranně odvolati, třebas odpadl jeho hospodářský zájem na inserování.

(Rozh. ze dne 24. ledna 1924, Rv I 1371/23.)

Dne 18. května 1921 objednal žalovaný u žalobce jako majitele odborného listu inserát tohoto znění: »F. Sch-a sídelní hotel, dům prv-

ního řádu, naproti vřídlu, po celý rok v provozu, ústřední topení.« Objednávka stala se na celý rok, počínajíc od 1. září 1921, za úplatu 150 Kč za jedno uveřejnění a žalobce inserát tento v době od 1. září 1921 do 15. srpna 1922 celkem 24krát uveřejnil, ačkoliv žalovaný, prodáv od měsíce října 1921 hotel, pokusil se opětovně, po prvé v dopisu ze dne 22. září 1921, objednávku inserátu zrušiti. Ježto žalovaný zdráhal se zaplatiti poplatek za uveřejnění, domáhal se toho žalobce žalobou, již bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů.

Žalovaný zdráhá se zaplatiti 2.700 Kč, žádaných žalobcem za uveřejňování inserátu, ačkoliv přiměřenost co do výše uznává. Žalovaný namítá, že smlouva o inserci má právní povahu smlouvy zmocňovací, kterou mohl z podnětu prodeje hotelu jednostranně odvolati, že od smlouvy mohl také z toho důvodu ustoupiti, protože nastala mimořádná a nepředvídaná událost, totiž prodej hotelu, která zmařila konečný cíl inserátu (§ 901 obč. zák.), že tudíž žalobce nebyl oprávněn proti vůli žalovaného a znaje pravý stav věci, inserát dále uveřejňovati, a že nižší soudy, pokládající odvolání insertního příkazu za nepřipustné, neposoudily věc po stránce právní správně. Náзору dovolatelovu nelze přiznati oprávnění. Souhlasiti jest s nižšími soudy v tom, že smlouvu o inserci nelze podřaditi pod žádný z oněch smluvních zjevů, jichž pojem a účinky zákon zvláště upravil, nýbrž že jest to smlouva svého druhu, která náleží k t. zv. nepojmenovaným smlouvám. Její právní účinky dlužno tedy posuzovati především podle jejího obsahu a v další řadě — pokud strany nic jiného neustanovily — podle zákonných předpisů o podobných smlouvách. Jako »innominátní smlouvy« přicházejí v úvahu zejména smlouvy o r ů z n á k o n á n í, které si hospodářský život vytvořil, které však v zákoně zvláště upraveny nejsou a ve příčině jichž zákon, jsou-li úplatné, odkazoval v dřívějším doslovu Šu 1173 obč. zák. na obdobu s m l o u v y n á m e z d n í. Předpis Šu 1173 obč. zák. stal se ovšem novým doslovem Šu 1151 obč. zák. bezpředmětným, ježto úplata za vykonané práce nemusí již záležeti v penězích; ale tím obdoba smlouvy námezdní s innominátními smlouvami o různé úkony významu nepozbyla. Nižší soudy také skutečně posuzovaly smlouvu, o niž tu jde, podle předpisů o smlouvě služební a o dílo. Různost jest jen v tom, že první soud shledal větší podobnost se smlouvou o dílo, kdežto odvolací soud větší podobnost se smlouvou služební; oba soudy však shodují se v tom, že smlouva taková nemůže býti jednostranně odvolána, a v tom jest jim dáti za pravdu. Ať již ona smlouva posuzuje se tak neb onak, nikdy nemůže se pokládati za smlouvu zmocňovací, která by objednatelem mohla býti jednostranně odvolána. Kdežto při služební smlouvě zaměstnanec přenechává zaměstnavateli svou pracovní sílu po nějakou dobu a podle jeho opatření, přenechává při smlouvě o dílo pracovník objednateli za úplatu určitý v ý s l e d e k své práce, ježž jako samostatný podnikatel vyrobil a jenž nemusí právě

záležitosti ve hmotném výrobku, který by přešel do držby do vlastnictví objednatelova, nýbrž může záležitosti také jen v jiném nehmotném statku (na př. divadelní představení, podání informace o určité osobě a pod.). V tomto smyslu dlužno přisvědčiti procesnímu soudu, že smlouva o inserci podobá se spíše smlouvě o dílo, než smlouvě služební. Ostatně může obojí druh smluv obsahovati různé kombinace té neb oně smlouvy a může přecházeti i ve smlouvu zmocňovací, protože opatření cizí záležitosti k příkazu jiné osoby (§ 1002 obč. zák.) jest o sobě také jen zvláštním druhem konání služby. Proto zákon v §u 1151 odstavec druhý obč. zák. odkazuje také na smlouvu zmocňovací. Avšak v tomto případě nejde o obdobu smlouvy zmocňovací, neboť tato liší se od smlouvy služební a o dílo jednak tím, že mandatář jedná v z a s t o u p e n í jiného, jednak rázem úslužnosti. Mandatář bere na sebe opatření jistého jednání v zájmu a zastoupení mandantově a odtud podávají se předpisy §§ 1020 a 1021 obč. zák. Smlouva o inserci jest však smlouvou úplatnou a dvojstrannou (§§ 917 a 918 odstavec první obč. zák.), má podle vůle stran sloužiti zájmům o b o u s t r a n a nemá za následek z a s t o u p e n í inserenta dotýčným majitelem časopisu, jenž uveřejňuje inserát ve svém časopisu sice na objednávku, ale jako samostatný podnikatel; jest tedy taková smlouva po dobu smluvní pro obě strany závaznou a nelze ji jednostranně zrušiti. Na tom ničeho nemění okolnost, že u žalovaného prodejem hotelu odpadl hospodářský zájem na dalším uveřejňování inserátu, neboť neodpadl hospodářský zájem druhé smluvní strany, totiž majitele časopisu, na dalším trvání smlouvy, když tento s určitým pramenem příjmů po dobu smluvní počítati mohl a počítal. Tvrzení dovolacího spisu, že žalovaný v době udělení příkazu k inserování ještě nevěděl, že hotel prodá, a že se pak náhle rozhodl tak učiniti, jest jednak novotou, na kterou v řízení dovolacím nelze vzíti zřetele (§ 504 c. ř. s.), jednak odporuje přednesu žalovaného, že již v létě 1921 pojal úmysl, hotel prodati. Ostatně byl žalobce podle zjištění nižších soudů ochoten, text inserátu po prodeji hotelu přiměřeně změnit, čímž by byl vyšel vstříc i hospodářskému zájmu nového majitele, kdyby se s ním byl prodávatel hotelu o převzetí inserátu dohodl. Ježto žalobce svůj závazek úplně splnil, jest i žalovaný povinen, svému závazku na zaplacení inserátu dostáti; k tomu by byl povinen i tehdy, kdyby si byl další plnění smlouvy se strany žalobcovy ani nepřál.

Čís. 3430.

Byla-li nedopatřením úředních orgánů zapsána služebnost do pozemkové knihy v rozsahu větším, než uvedeno ve zřizovací listině, jest rozhodným obsah listiny.

(Rozh. ze dne 24. ledna 1924, Rv I 1411/23.)

Dle tržové smlouvy ze dne 8. července 1873 byla na hostinci čp. 11 v D. v l o ž e n a pro žalovaného služebnost bytu, pokud bude svobodn. Podle doslovu tržové smlouvy byla služebnost bytu zřízena na